

цього є нехтування етичними нормами, руйнація інституту сім'ї, безвідповідальність батьків, високий рівень алкоголізації, наркотичної та тютюнової залежності населення, торгівля людьми, насильство і жорстокості, національна та релігійна ворожнеча, поширення порноіндустрії (Парламентське слухання на тему «Стан суспільної моралі в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zamaybutne.org/uk/component/content/article/43-newsruhu/488-parlamentske-sluxannya-na-temu-lstan-susplno-moral-v-ukranr>) що спостерігається останнім часом. І не останню роль в усіх цих аморальних проявах значну роль відіграє негативна реклама, телебачення та Інтернет.

Особливе значення моральних цінностей визначається під час соціалізації молоді. Як і раніше, сім'я залишається головним джерелом такої соціалізації. Яка в процесі такої соціалізації засвоює цілу систему знань, норм, а головне цінностей, що дають можливість їй функціонувати як повноправні громадяни суспільства. В протилежному випадку, внаслідок відсутності моральних цінностей, з'являється більша кількість молоді, що страждають на девіантну поведінку.

Після здобуття незалежності, в Україні збільшилась кількість релігійних організацій. Цей факт має двоякі наслідки. З одного боку, регалія сприяє втіліти в життя моральні цінності, здійснює соціальний контроль за громадськістю. З іншого, деякі організації лише прикриваються релігією, насправді мають фінансову заінтересованість в своїх прихожанах та не мають за мету сприяти духовному та моральному росту населення.

Отже, у підсумку варто зазначити, що на сьогоднішній день в Україні спостерігається глибока криза моральних цінностей, як серед населення так і серед гілок влади. У більшості випадків, як окремий індивід – учасник суспільно-політичних відносин, так і політичний діяч нехтує моральними цінностям заради досягнення власних поставлених цілей.

Отже, мораль це вихідна цінність без якої неможливо побудувати правову, демократичну державу, в якій будуть захищені інтереси усього суспільства чи хоча б більшої її частини. Крім того моральність є своєрідним політичним барометром якості та ефективності демократії, про побудову якої так часто говорить наша політична еліта.

Карпець Ю. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач кафедри соціальних теорій*

МАНІПУЛЮВАННЯ ЯК ОЗНАКА ДЕФОРМАЦІЇ ПОЛІТИЧНОГО ВПЛИВУ

На сьогоднішній день в українському суспільстві простежуються ознаки соціально-економічної, культурної, політичної та морально-духовної кризи. В цьому контексті актуальним є питання появи інноваційного та креативного лідера з якостями позитивної харизми.

В Україні склалася така ситуація, що кожен політичний лідер, що виходить на політичну арену, з метою заручення підтримкою якомога більшої частини електорату, яка в свою чергу є засобом забезпечення доступу його до влади, вдається до всіх можливих заходів, зокрема співробітництва, агітації, пропаганди, переконань, умовлянь, тиску, примушування, обману та маніпулювання.

В сучасному суспільстві маніпуляція є буденною й обов'язковою частиною будь-якого політичного впливу та управління. Це насамперед пов'язано з тим, що маніпулятивні прийоми містяться в самій природі політичного впливу та дозволяють змінювати громадську думку та масову свідомість.

На сьогоднішній день не існує єдиного визначення термінів «маніпулювання» та «політичне маніпулювання». Так, у своєму дослідженні О. Бойко, дослідивши велику кількість підходів до цих категорій, запропонував своє. Так, на його думку, політичне маніпулювання – це комплекс психологічних, ідеологічних та організаційних дій, направлених на приховане корегування масової свідомості, з метою стимулювання суспільної активності у потрібному маніпуляторіві напрямі у процесі боротьби за політичну владу, її захоплення, використання, утримання (Бойко О. Д. Анатомія політичного маніпулювання : навч. посібник / Р. Д. Бойко. – Ніжин : ДС «Меланія», 2007. – 223 с., 8). Якщо ж говорити про маніпулювання, то це процес впливу на суспільну думку, громадську позицію з метою спрямування в необхідному для суспільних структур, окремих індивідумів напрямі.

Останнім часом з'явилося багато маніпулятивних технологій, що дають можливість зацікавленим групам чи окремим особам швидко досягнути своєї мети. Такі технології використовують для створення відповідного іміджу лідера, який би відповідав відповідати запитам, потребам та очікуванням суспільства.

Так, імідж – це набір якостей, що асоціюється з конкретною людиною та лежать в основі її «образу», що існує в масовій свідомості. Імідж може мати як конкретна особа, група людей так і ціла інституція. Іншими словами, імідж – це «друга натура», який в більшості випадків створюється штучно, тобто не має нічого спільного з справжніми якостями і можливостями його носіями, постійно зазнає змін, для впливу на свідомість та поведінку людей.

В політологічній науці розрізняють декілька рівнів іміджу: поточний – це те бачення об'єкта, яке склалося в масовій свідомості; демонстративний – він часто буває протилежним до дійсного образу суб'єкта політичного лідера; дзеркальний – це віддзеркалення власного «Я»; цільовий чи ідеальний – це образ, до якого прагне сама особа, або образ, що створений «на замовлення суспільної свідомості», тобто лідер з таким іміджем змушений діяти до вимог та очікувань суспільства (Хорішко Л. Ре-

гіональний аспект формування іміджу політичних партій / Л. Хорішко // Політичний менеджмент. – 2009. – № 6. – С. 85-93., 86).

На жаль, більшість населення України має досить низький рівень політичної культури, не має спільної національної ідеї, більше переймаються власним добробутом, має аполітичні настрої, а це є бездоганим та сприятливим підґрунтям для політичних маніпуляцій, чим вдало і користуються політичні лідери.

В законодавстві України хоч прийнято декілька нормативно-правових актів, які мають на меті обмежити здійснення маніпуляційних заходів, зокрема, Закони України «Про рекламу», «Про телекомунікації та радіомовлення» та ін., але їх не достатньо для вирішення даної проблеми.

Кожна людина має також сама захищатися від негативного впливу маніпуляцій шляхом критичного осмислення отриманої інформації. Дослідниця О. С. Дмитренко вважає, що маніпулювання громадською думкою легше всього здійснювати за умови масової аудиторії, що вже має сформовану масову свідомість, з чітко визначеними стереотипами та поглядами. Суттєвими ж перешкодами на шляху маніпулювання виступає власний життєвий досвід людей і неконтрольовані владою громадянські комунікації (Дмитренко О. С. Політико-правові механізми захисту від політичного маніпулювання / О. С. Дмитренко // Вісник Державної академії керівних кадрів культури та мистецтва: науковий журнал. – К., Міленіум, 2012. – № 2. – С. 223-227., 225).

У підсумку варто зазначити, що сьогодні в українському суспільстві більшість політичних лідерів, що з'являються на політичній арені мають штучний імідж, створений за допомогою маніпулятивних технологій, які негативно впливають на свідомість та підсвідомість населення.

Актуальним залишаються шляхи упередження поширеної в сучасному політичному просторі маніпулятивності, серед яких слід означити підвищення політичної культури, формування таких цінностей як особистісна та національна самосвідомість, гідність, формування спільної національної ідеї, підвищення ефективності функціонування інститутів громадського контролю та їх реального зворотнього впливу на суб'єктів політики.